

ценко) та Миколаївської (Л. Л. Левченко) областей, які відвідали найбільшу кількість секцій.

О. В. Музичук проведено консультації з архівістами Бельгії, Естонії, Туреччини з питань опрацювання у 2009 році працівниками архіву документів їх Національних архівів, що пов'язані з історією України; надано інтерв'ю для Бюлетеня Конгресу.

Л. Л. Левченко у ході зустрічі з керівниками архівних служб Болгарії та Сербії досягнуто домовленостей про підготовку спільних публікацій, з директорами федеральних архівів Росії про взаємний обмін копіями документів, що представляють інтерес для обох сторін.

Обмеженість кількості секцій та круглих столів, на яких забезпечувався переклад російською мовою та відсутність знання основних мов Конгресу не давала можливості більшості членів делегації відвідати усі заходи, передбачені програмою Конгресу.

**З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України
від 19.08.2008 “Про стан виконання соціально-правових запитів
держархівами України”
від 27 серпня 2008 р. № 177**

1. Оголосити до відома і виконання рішення колегії Держкомархіву України від 19 серпня 2008 року “Про стан виконання соціально-правових запитів держархівами України” (додається).

2. Контроль за виконанням цього рішення лишаю за собою.

Голова Державного комітету **О. А. Удод**

**РІШЕННЯ
колегії Державного комітету
архівів України**

м. Київ

19 серпня 2008 р.

**Про стан виконання соціально-правових запитів
держархівами України**

Заслухавши і обговоривши доповідь начальника Управління інформації та міжнародного співробітництва Державного комітету архівів України Ю. А. Прилепішевої про стан виконання соціально-правових запитів держархівами України, колегія відзначає, що державні архіви приділяють велику увагу виконанню запитів юридичних осіб та громадян, спрямованих на забезпечення їх прав та законних інтересів.

Задоволення інтересів населення, пов'язаних із доступом до ретроспективної документної інформації, посідає провідне місце в роботі державних архівів. Архівні довідки та копії документів сприяють

забезпеченню прав громадян, гарантують соціальний захист, дозволяють їм оформлювати пенсії, переглядати її розмір, отримувати компенсаційні виплати, користуватися різноманітними пільгами.

У 2007 – на початку 2008 року тематика соціально-правових запитів, що надходять на адресу держархівів, змінилася. Кількість запитів щодо колишніх оstarбайтерів, розкуркулених чи репресованих осіб (або їх нащадків) істотно зменшилася і відповідно становить 1%–2% від загальної кількості запитів, 2% дорівнює кількості запитів щодо підтвердження отримання державних нагород та відзнак.

Кількість запитів щодо підтвердження трудового стажу та розміру заробітної плати у першому півріччі 2008 року зменшилася до 35%. У 2002–2005 роках кількість запитів громадян зазначеної тематики дорівнювала 50–80% від загальної кількості запитів.

Продовжує зростати кількість запитів щодо підтвердження права власності на нерухоме майно (25%), громадянського стану (народження, одруження, національність, інше) (19%).

У зв'язку з надходженням на зберігання до державних архівів книг актів запису громадянського стану по 1932 (1933) рік включно, у 2008 році збільшилася кількість звернень громадян до архівів з підтвердження актів громадянського стану за цей період.

Незначний відсоток, менше 0,5%, становлять запити щодо підтвердження участі у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

Упродовж першого півріччя 2008 року держархіви отримали 247310 запитів соціально-правового характеру (плановими показниками передбачено виконання держархівами у поточному році 209936 запитів такого характеру). З них розглянуто 243382, на 206193 запити надано позитивну відповідь. Кількість виконаних запитів перевищує кількість запитів, що надійшли у зв'язку з тим, що у січні 2008 року виконувались запити, що надійшли у грудні 2007 року.

Практично на 85% запитів соціально-правового характеру заявники отримали позитивну відповідь.

Центральними держархівами виконано 1894 запити соціально-правового характеру, держархівами областей – 52192 запити, архівними відділами райдержадміністрацій і міськрад – 193224 запити. Найбільше навантаження припало на ЦДАВО, ЦДАГО, ЦДІАК, держархіви Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Львівської, Одеської, Рівненської, Чернівецької областей, м. Києва.

Серед архівних установ низової ланки від 8 до 23 тис. запитів соціально-правового характеру виконано архівними відділами райдержадміністрацій і міських рад Автономної Республіки Крим (8243), Дніпропетровської (14632), Донецької (23361), Житомирської (8454), Івано-Франківської (9709), Київської (8949), Луганської (12117), Львівської (9939), Одеської (10208), Харківської (10438), Хмельницької (11469) областей.

Трудовими архівами виконано 150 тис. таких запитів.

Близько 37 тис. громадян з об'єктивних причин не отримали позитивних відповідей на свої запити. Причина негативних відповідей – відсутність необхідних документів у фондах архівів або помилкове надсилання запитів до архівів.

Повторні звернення громадян до архівних установ у першому півріччі 2008 року склали 3 %, скарги – 1%, помилково надіслані (непрофільні) – 10%.

Як правило, до довідкової роботи залучаються співробітники практично усіх структурних підрозділів державних архівів. У середньому виконанням запитів соціально-правового характеру займається 6–7 працівників держархівів областей, з яких 4 – працівники відділів інформації, в архівних установах низової ланки – 1–2 працівники, в день виконується від 5 до 15 таких запитів. Це свідчить про необхідність збільшення штатних одиниць архівів, створення у структурі відділів інформації секторів по роботі із зверненнями громадян.

З метою поліпшення роботи щодо виконання запитів у держархівах АР Крим, Вінницької, Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Кіровоградської, Луганської, Харківської, Херсонської, Черкаської областей, м. Севастополя ведеться електронний облік звернень громадян і контроль за вирішенням порушених у них питань. Державні архіви постійно поповнюють електронні бази даних, що використовуються при виконанні запитів, та довідкові картотеки.

Існують проблеми у роботі з місцевими органами ПФУ у архівістів Запорізької, Івано-Франківської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Чернівецької областей.

Держархівами недостатньо уваги приділяється аналізу та узагальненню звернень громадян; відсутня електронна інформаційно-пошукова система обліку звернень громадян і контролю за вирішенням порушених у них питань; повільними темпами розвивається співпраця із ЗМІ.

З метою поліпшення роботи державних архівів з виконання запитів соціально-правового характеру, колегія **вирішує:**

1. Керівникам державних архівів забезпечити *постійне* виконання пункту 2 рішення колегії Держкомархіву від 17 січня 2008 року “Про стан роботи із зверненнями громадян”.

2. Управлінню організаційно-правового та аналітичного забезпечення (Т. П. Прись) до *кінця 2008 року* опрацювати питання щодо можливості створення у структурі відділів інформації державних архівів областей секторів по роботі із зверненнями громадян.

3. Управлінню інформації та міжнародного співробітництва Держкомархіву (Ю. А. Прилепішева) забезпечити:

постійне надання методичної допомоги державним архівним установам з питань виконання запитів соціально-правового характеру;

упродовж *вересня 2008 року* звернутися до ПФУ за роз’ясненням щодо порядку оформлення документів, що підтверджують розмір заробітної плати та трудовий стаж, з інших спірних питань, що виникли у роботі держархівів з місцевими органами ПФУ.

4. Начальнику відділу інформаційних технологій Держкомархіву (Ю. І. Забенько) розробити у *2009 році* єдину для всіх держархівів електронну інформаційно-пошукову систему обліку звернень громадян і контролю за вирішенням порушених у них питань.

Голова колегії,
Голова Державного комітету архівів України **О. А. Удод**
Секретар колегії **Т. В. Галицька**

ДОВІДКА **про стан виконання соціально-правових запитів** **держархівами України**

Державний комітет архівів України та підпорядковані йому державні архіви приділяють велику увагу виконанню запитів юридичних осіб та громадян, спрямованих на забезпечення їх прав та законних інтересів. Надання відповідей на запити юридичних осіб та заяви громадян України, іноземців та осіб без громадянства, задоволення інтересів населення, пов'язаних із доступом до ретроспективної документної інформації, посідають провідне місце в роботі державних архівів. Архівні довідки та копії документів сприяють забезпеченню прав громадян, гарантують соціальний захист, дозволяють їм оформлювати пенсії, переглядати її розмір, отримувати компенсаційні виплати, користуватися різноманітними пільгами.

Проголошення державної незалежності України, формування громадянського суспільства та розбудова правової держави, здійснення реформ політичної та економічної систем тісно пов'язані зі складним процесом суспільних перетворень, що в свою чергу обумовлює необхідність пошуку оптимальних шляхів утвердження нового змісту соціальної політики держави. Однією з її складових є соціальний захист населення, спрямований на забезпечення добробуту кожного члена суспільства за допомогою комплексу організаційно-правових та економічних заходів.

Законами України “Про пенсійне забезпечення”, “Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні”, “Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”, “Про ратифікацію Угоди про взаємне визнання пільг і гарантій для учасників та інвалідів Великої Вітчизняної війни, учасників бойових дій на території інших держав, сімей загиблих військовослужбовців”, “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, “Про пенсії за особливі заслуги перед Україною”, “Про звернення громадян” та іншими законодавчими актами і постановами уряду встановлено нові додаткові пільги для окремих категорій населення, розширено коло осіб, що користуються ними.

Ці законодавчі акти та постанови уряду, спрямовані на забезпечення соціального захисту населення, спричинили появу нових категорій запитів соціально-правового характеру та збільшення їх кількості. Одним з головних завдань державних архівів на сучасному етапі стає здійснення швидкого й чіткого обслуговування юридичних осіб та громадян України, які звертаються за архівними довідками з метою задоволення своїх прав і законних інтересів. Архівні довідки мають суттєве значення для продовження навчання і працевлаштування громадян в Україні та поза її межами, нарахування пенсій і т. п.

У середині 1990-х – на початку 2000-х років значну частину серед соціально-правових запитів становили ті, що пов'язані з процесом реабілітації громадян, які постраждали від репресій та депортації 1930–50-х років, поверненням реабілітованим або їх спадкоємцям незаконно вилученого майна та виплатою компенсацій за нього, підтвердженням статусу ветеранів Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років, учасників бойових дій, в'язнів нацистських концтаборів, тюрем та гетто, а також

запити громадян, примусово вивезених на роботи до Німеччини та інших країн Центральної і Східної Європи під час Другої світової війни. Довідки, надані державними архівами на ці запити стали основною підставою для визнання прав громадян на компенсаційні виплати та отримання ними соціальних пільг.

У період з 1992 по 2001 роки до держархівів звернувся 1 180 471 заявник, у тому числі 1 134 902 українських громадянина і 45 569 громадян з-за кордону (Росія, Білорусь, Казахстан, Ізраїль, Польща тощо) із запитами, спрямованими на соціальний захист жертв нацистських переслідувань, передусім колишніх оstarбайтерів, яким було надано 836581 позитивну довідку.

Архівами була проведена велика і відповідальна робота, результатом якої стало створення документального підґрунтя для здійснення Німеччиною компенсаційних виплат жертвам нацистських переслідувань та примусовим працівникам Третього рейху. Інформаційною базою для складання довідок слугували фільтраційні справи, фонди установ окупаційного періоду, місцевих органів влади, документи обласних комісій з розслідування злочинів фашистських загарбників, різні трофейні картотеки, колекції листів колишніх оstarбайтерів тощо. Основним виконавцем запитів були державні архіви областей, оскільки ЦДАВО та ЦДАГО більшість звернень пересилали в області. Найбільше число звернень колишніх оstarбайтерів надійшло до держархівів Хмельницької, Київської, Харківської, Дніпропетровської, Львівської, Вінницької областей. Співпраця державних архівів з регіональними відділеннями Українського національного фонду “Взаєморозуміння і примирення” при Кабінеті Міністрів України у цілому мала плідний та діловий характер.

На сьогодні архів Українського Національного фонду “Взаєморозуміння і примирення” впорядковано відповідно до вимог німецької організації “Пам’ять, відповідальність та майбутнє” та організовано його поетапне передавання на державне зберігання до ЦДАВО.

У квітні 2007 року на міжнародній зустрічі в Берліні (ФРН), присвяченій виробленню спільних рекомендації щодо забезпечення збереження та використання документів, що утворилися за час роботи національних фондів країн Центральної та Східної Європи, на які було покладено організаційну роботу з виплати компенсацій від імені Уряду Німеччини колишнім “оstarбайтерам”, високо оцінено роботу українських архівістів.

27 серпня 1998 року за актом № 262 Міністерство праці та соціальної політики передало на державне збереження до Держархіву Львівської області Фонд Р–3229 “Переселенське управління при Раді Міністрів України за 1944–1951 рр.”, який налічує 1921 одиницю збереження, з яких 815 безпосередньо стосуються зазначеного питання. Це – посімейні та поешелонні списки переселенців, описи майна, заяви голів дворів про переселення, алфавітні списки голів дворів у розрізі повітів. До архіву не надійшли документи по Бялостоцькому та Бялоподлясківському повітах.

За даними посімейних книг 18-ти повітів Польщі у 1944–1946 роках на територію України було переселено 496305 осіб. За 1999–2003 роки Держархівом Львівської області розглянуто та надано відповідь на понад

55 000 запитів громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства, що стосуються порушеної проблеми. Найбільше навантаження припало на 2002–2003 роки, коли в рік виконувалося більше 13 000 запитів цієї тематики.

Практика виконання запитів громадян щодо підтвердження факту примусового переселення у 1944–1946 рр. з території Польщі на Україну показує, що наявна в Держархіві Львівської області документальна база не повна. У матеріалах фонду відсутні такі дані: самостійне переселення громадян (“самовивоз”); перебування родини на момент переселення у Німеччині (остарбайтери); перебування окремих членів родини на військовій службі; актові записи про народження дітей у 1934–1943 рр.; точні хронологічні межі у облікових документах, що робить неможливим визначити рік, а тим більше дату переселення.

У 2007–2008 роках відсоток запитів цієї тематики від загальної кількості запитів, що надходять на адресу Держархіву Львівської області становить 8–10%.

З 2006 року більше ніж в 2 рази збільшилася кількість запитів від румунських громадян, що надходять на адресу Держкомархіву, держархівів Одеської та Чернівецької областей і стосуються підтвердження приналежності їм земельних ділянок та нерухомого майна, залишених ними під час евакуації у 1941–1944 роках. Складність у виконанні таких запитів пов’язана з тим, що вони оформлені румунською мовою. У 2007 році Держкомархівом передано для перекладу до Посольства Румунії в Україні понад 600 таких запитів.

Однією з найважливіших складових довідкової роботи є також надання відповідей на запити щодо підтвердження проходження військової служби у повоєнний час та участі в ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, до виконання яких залучаються і галузеві архіви.

Значну частину соціально-правових запитів становлять і ті, що пов’язані з встановленням національності, підтвердженням одержання середньої, професійно-технічної та вищої освіти, місця проживання на території України, стажу роботи та розміру заробітної плати, проходженням лікування в медичних закладах та ін.

Питому вагу запитів, що надходять до державних архівів, становлять запити, щодо відновлення або підтвердження записів актів громадянського стану, а саме: народження, вступу до шлюбу, розлучення та інше.

Зросла також кількість запитів щодо підтвердження права власності на нерухоме майно.

Проведення на початку 2000-х років соціальних та пенсійної реформ призвело до певних змін у тематиці запитів соціально-правового характеру. Починаючи з 2001 року є характерною тенденція поступового зменшення запитів колишніх остарбайтерів, розкуркулених чи репресованих осіб (або їх нащадків). Водночас з прийняттям Закону України “Про надання пенсій за особливі заслуги перед Україною” зросла кількість запитів від громадян про нагородження орденами, медалями і підтвердження депутатського стажу. Зміни у пенсійному законодавстві стали поштовхом для збільшення кількості запитів про трудовий стаж, найбільшу кількість таких запитів було виконано держархівами у 2002–2005 роках.

Основне навантаження з наведення довідок для громадян з підтвердження трудового стажу та розміру заробітної плати прийшлося на архівні відділи райдержадміністрацій та міських рад. Звернення громадян зазначеної тематики в цих архівах дорівнювало 50% від загальної кількості запитів, в окремих областях – 80% (Вінницька, Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Кіровоградська, Луганська, Миколаївська, Одеська, Сумська, Харківська, Херсонська, Чернігівська області).

У 2007 – на початку 2008 року тематика соціально-правових запитів, що надходять на адресу держархівів змінилася. Кількість запитів щодо колишніх оstarбайтерів, розкуркулених чи репресованих осіб (або їх нащадків) істотно зменшилася і відповідно становить 1% або 2% від загальної кількості запитів, 2% дорівнює кількості запитів щодо підтвердження отримання державних нагород та відзнак.

Кількість запитів щодо підтвердження трудового стажу та розміру заробітної плати зменшилася до 35%. Для областей, в яких почали діяти трудові архіви, характерною є тенденція поступового зменшення кількості письмових звернень громадян до держархівів з питань підтвердження трудової діяльності. У той же час зменшення кількості письмових звернень, що надходять до державних архівів спричинило збільшення кількості консультацій відвідувачів у столах довідок та кількості звернень поданих на особистому прийомі. В окремих держархівах їх кількісний показник дорівнює кількості запитів, що надійшли поштою.

У першому півріччі 2008 року найбільшу кількість звернень подано на особистому прийомі в ЦДАВО (50%), ЦДАГО (60%), в держархівах Дніпропетровської (50%), Донецької (55%), Житомирської (60%), Одеської (60%), Рівненської (50%), Харківської (77%) областях, держархіві м. Києва (84%).

Продовжує зростати кількість запитів щодо підтвердження права власності на нерухоме майно (25%), громадянського стану (народження, одруження, національність, інше) (19%). У зв'язку з надходженням на зберігання до державних архівів книг актів запису громадянського стану по 1932 (1933) рік включно у 2008 році практично вдвічі збільшилася кількість звернень громадян до архівів з підтвердження актів громадянського стану за цей період.

Незначний відсоток, менше 0,5%, становлять запити щодо підтвердження участі у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, більшість цих запитів надходить до ГДА МО України та Держархіву Київської області.

Сталим є кількісний показник запитів від іноземних громадян щодо витребування довідок про участь у бойових діях у складі груп радянських військ, що діяли на території іноземних держав, освіти, проходження військової служби, склад нерухомого майна, залишеного під час репатріації з території СРСР у 1944–1946 рр., освіти та трудовий стаж.

Такі запити виконуються державними архівами із дотриманням Порядку та Методичних вказівок про порядок витребування документів, затверджених наказом МЗС України та Головархіву України від 23 вересня 1996 р. № 113–од/36.

Державні архівні установи у межах своєї компетенції дотримуються вимог статей 13–14, 17 Конвенції про правову допомогу та правові

відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах, підписаної державами-членами СНД у Мінську 22.01.1993 р. в редакції Протоколу від 28.03.1997 р. Вони надають правову допомогу установам юстиції та окремим громадянам, держав-членів СНД, учасників цієї Конвенції, у виявленні та видачі копій архівних документів (архівних довідок), що підтверджують особові та майнові права громадян, які порушили клопотання. Документи оформлюються державною мовою, до них обов'язково додаються засвідчені переклади російською мовою, усі документи засвідчуються гербовою печаткою архіву, що їх видав.

Наведення довідок за запитами іноземних громадян здійснюється як за документами державних архівів, так і за документами, які зберігаються в архівах міністерств, відомств, підприємств (установ, організацій). На жаль, останнім часом більшість державних архівів областей наводить довідки тільки за документами архіву, не запитуючи витребувані відомості в архівних відділах районних державних адміністрацій та міських рад, архівних підрозділах міністерств, відомств, підприємств (установ, організацій).

У 2007 році через посередництво МЗС України відділом міжнародного співробітництва та використання інформації Держкомархіву передано іноземним громадянам понад 1 200 відповідей на їх звернення, у першому кварталі 2008 року – 600 відповідей. Близько 300 громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства отримали відповіді на свої звернення, що надійшли 2008 року до відділу електронною поштою.

Упродовж першого півріччя 2008 року держархіви отримали 247310 запитів соціально-правового характеру (плановими показниками передбачено виконання держархівами у поточному році 209936 запитів такого характеру). З них розглянуто 243382, на 206193 запити надано позитивну відповідь. Кількість виконаних запитів перевищує кількість запитів, що надійшли у зв'язку з тим, що у січні 2008 року виконувались запити, що надійшли у грудні 2007 року.

Практично на 85% запитів соціально-правового характеру заявники отримали позитивну відповідь, у 2007 р. цей показник дорівнював 85%, у 2006 р. – 83%, у 2005 р. – 76%, у 2004 р. – 79%, у 2003 р. – 72%.

Центральними держархівами виконано 1894 запити соціально-правового характеру, держархівами областей – 52192 запити, архівними відділами райдержадміністрацій і міськрад – 193224 запити. Найбільше навантаження припало на ЦДАВО, ЦДАГО, ЦДІАК, держархіви Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Львівської, Одеської, Рівненської, Чернівецької областей, м. Києва.

Серед архівних установ низової ланки від 8 до 23 тис. запитів соціально-правового характеру виконано архівними відділами райдержадміністрацій і міських рад Автономної Республіки Крим (8243), Дніпропетровської (14632), Донецької (23361), Житомирської (8454), Івано-Франківської (9709), Київської (8949), Луганської (12117), Львівської (9939), Одеської (10208), Харківської (10438), Хмельницької (11469) областей.

Трудовими архівами виконано 150 тис. таких запитів.

Близько 37 тис. громадян з об'єктивних причин не отримали позитивних відповідей на свої запити. Найбільший відсоток негативних відповідей припадає на ЦДІАК, держархіви в АР Крим, Донецької,

Київської, Хмельницької областей. Причина негативних відповідей – відсутність необхідних документів у фондах архівів або помилкове надсилання запитів до архівів.

Повторні звернення громадян до державних архівів у першому півріччі 2008 року склали 3 %, скарги – 1%, помилково надіслані (непрофільні) – 10%.

З метою поліпшення роботи щодо виконання запитів в держархівах в АР Крим, Вінницької, Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Кіровоградської, Луганської, Харківської, Херсонської, Черкаської областей, Держархіві м. Севастополя ведеться електронний облік звернень громадян і контролю за вирішенням порушених у них питань. Державні архіви постійно поповнюють електронні бази даних, що використовуються при виконанні запитів: про народження, депутатську діяльність, нагородження, виділення земельних ділянок, примусове перебування в Німеччині у 1941–1945 рр., засудження та репресії, перебування в таборах, місцезнаходження документів з особового складу ліквідованих та реорганізованих установ, створюються електронні зведені каталоги метричних книг, інші довідкові бази та картотеки.

У читальному залі Держархіву Донецької області дослідники користуються електронними копіями метричних книг записів про народження, шлюб, смерть.

Практично всіма державними архівами областей проводяться щорічні наради-семінари з питань виконання запитів соціально-правового характеру для працівників архівних установ низової ланки, у яких також беруть участь представники трудових архівів. Державними архівами в АР Крим, Волинської, Донецької, Луганської, Полтавської, Тернопільської, Херсонської, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської областей розроблено інструкції та методичні рекомендації з виконання запитів соціально-правового характеру.

Інформацію про місця зберігання документів, найбільш запитуваних у зверненнях громадян, відомості щодо режиму роботи столів довідок, графіку особистого прийому громадян керівництвом архівів, адреси та телефони архівів, включаючи трудові, інформації про можливість отримання консультацій від співробітників відділів інформацій та використання документів, у тому числі в режимі on-line, розміщено на веб-сайтах держархівів Донецької, Кіровоградської, Львівської, Миколаївської, Сумської, Чернігівської областей, на сайті Ради міністрів АР Крим Держархівом в АР Крим, на сайтах облдержадміністрацій держархівами Луганської, Полтавської, Тернопільської, Херсонської, Черкаської, Чернівецької областей. У 2008 році планується відкриття веб-сайту держархівом Рівненської області.

Наявні в архівах штатні одиниць та матеріально-технічна база не сприяють виконанню запитів у встановлений законодавством термін, про що громадяни завчасно попереджаються співробітниками архівів, в окремих випадках наказами керівництва архівів терміни розгляду запитів збільшуються від одного місяця до трьох.

Як правило до довідкової роботи залучаються співробітники практично усіх структурних підрозділів державних архівів, оскільки

кількість співробітників відділів використання інформації документів не дозволяє виконувати цю роботу вчасно і на належному рівні.

У середньому виконанням запитів соціально-правового характеру займається 6–7 працівників держархівів областей, з яких 4 – працівники відділів інформації, в архівних установах низової ланки – 1–2 працівники, в день виконується від 5 до 15 таких запитів. Це свідчить про необхідність збільшення штатних одиниць архівів, створення у структурі відділів інформації секторів по роботі із зверненнями громадян.

Водночас існують недоліки в оформленні довідок соціально-правового характеру. Не всі архівні установи низової ланки, а інколи і державні архіви областей дотримуються встановлених правил оформлення архівних довідок, архівних копій та витягів. Трапляються випадки, коли шаблони архівних довідок певної тематики заповнюються від руки, є помилки в написанні прізвищ. В архівних довідках та відповідях державних архівів адреса заявника (фізичної або юридичної особи) не завжди вказується відповідно до “Правил користування послугами поштового зв’язку”. Це пов’язано з великою кількістю запитів, недостатнім забезпеченням комп’ютерною технікою, насамперед архівних установ низової ланки, зміною кадрів, коли молоді спеціалісти не встигають ознайомитися з існуючою нормативно-методичною базою.

Проблеми щодо порядку оформлення громадянам довідок, що підтверджують їхнє право на пільгове пенсійне забезпечення вирішуються державними архівами шляхом проведення спільних нарад, семінарів з обласними управліннями Пенсійного фонду України, на яких приймаються узгоджені рішення щодо порядку оформлення довідок зазначеній категорії громадян; на адресу місцевих управлінь соціального захисту населення та Пенсійного фонду України, редакцій газет надсилаються спеціальні інформаційні листи про місця зберігання найбільш запитуваних у зверненнях громадян документів та форми довідок. Найбільш плідною є співпраця з органами ПФУ держархівів в АР Крим, Вінницькій, Волинській, Київській, Луганській, Львівській областях, м. Севастополя.

Проблемні питання є у стосунках з місцевими органами ПФУ архівного відділу Бердянської міської ради Запорізької області, від якого вимагають при наявності правонаступника прийняти на зберігання до архіву документи з особового складу ліквідованих підприємств, що порушує інструкції ПФУ.

Неузгодженими з інструкціями ПФУ є вимоги щодо оформлення документів для переоформлення пенсій у місцевих органах ПФУ Івано-Франківської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Чернівецької областей, що значною мірою ускладнює роботу архівістів, збільшує терміни виконання запитів.

Місцеві органи ПФУ витребують від архівів довідки із зазначенням помісячної заробітної плати за 20–30 років, про надання відпусток без збереження заробітної плати, про перебування жінок у декретних відпустках, про роботу в шкідливих умовах праці, а також архівні витяги з наказів про результати атестації робочих місць, не приймають до розгляду завірені ксерокопії документів як додатки до архівних довідок у разі, якщо є різночитання у документах.

У разі оформлення пенсій або їх перерахунку колишнім колгоспникам місцеві органи ПФУ вимагають підтвердження їхньої роботи відповідно до книг обліку та розрахунків від початку трудової діяльності до звільнення, із зазначенням назв професій за кожний відпрацьований рік по книгах обліку праці та розрахунків, довідки про встановлений мінімум, витребують дані про надання відпусток.

У державних архівах недостатньо уваги приділяється інформаційно-аналітичній роботі з аналізу та узагальнення звернень громадян; у більшості архівів відсутня електронна інформаційно-пошукова система обліку звернень громадян і контролю за вирішенням порушених у них питань; не оновлюється державними архівами інформація спеціалізованих веб-сторінок та рубрик, не забезпечується їх постійний розвиток та інформаційне наповнення для надання консультацій і роз'яснень громадянам; повільними темпами розвивається співпраця із ЗМІ.

Аналіз інформації, отриманої від державних архівів, дає можливість зробити висновок, що покращення роботи з виконання запитів соціально-правового характеру значною мірою залежить від ступеню розробки довідкового апарату до архівних фондів. Поліпшенню роботи архівів в цьому напрямку сприятиме вирішення питання щодо збільшення штатної чисельності, зокрема створення окремих, або у структурі відділів інформації, секторів по роботі із зверненнями громадян, посилення координації роботи з Пенсійним фондом України під час розробки проектів законодавчих актів у сфері пенсійного та соціального захисту з метою вироблення єдиних підходів до оформлення документів, необхідних для оформлення пенсій та отримання соціальних пільг, розроблення єдиної для всіх державних архівів електронної інформаційно-пошукової системи обліку звернень громадян і контролю за вирішенням порушених у них питань, що дасть можливість зменшити кількість повторних та непрофільних запитів.

**Про затвердження складу тендерного комітету
Державного комітету архівів України
від 28 серпня 2008 р. № 178**

З метою раціонального використання державних коштів, об'єктивної та неупередженої оцінки та порівняння тендерних пропозицій, створення конкурентних умов для постачальників товарів, робіт і послуг, на виконання вимог Закону України "Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти" від 22.02.2000 № 1490-III, Постанови Кабінету Міністрів України "Про організаційні заходи щодо функціонування системи державних закупівель" від 27.09.2000 № 1469, наказу Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України "Про затвердження Положення про порядок створення та головні функції тендерних комітетів щодо організації та здійснення процедур закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти" від 26.12.2000 № 280